

BỘ VĂN HÓA THỂ THAO VÀ DU LỊCH

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

Khoa Văn hóa Du lịch

CHỢ BẮC HÀ TRONG VIỆC PHÁT TRIỂN

DU LỊCH TỈNH LÀO CAI

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : TS. Dương Văn Sáu

Sinh viên thực hiện : Hoàng Thị Kim Anh

Lớp : VHDL 15A

Hà Nội, tháng 5 năm 2011

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	5
2. Mục đích nghiên cứu của đề tài.....	6
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu:.....	7
4. Phương pháp nghiên cứu	7
5. Bố cục của khóa luận	7
Chương 1:CHỢ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CỦA CON NGƯỜI.....	8
1.1. Vai trò của chợ trong đời sống con người.....	8
1.2. Các loại hình chợ ở Việt Nam	14
1.3. Loại hình du lịch “văn hóa chợ”	17
1.3.1. Cách hiểu về loại hình du lịch “văn hóa chợ”	17
1.3.2. “Du lịch văn hóa chợ” Việt Nam.....	19
1.4 . Sự biến đổi của chợ trong giai đoạn hiện nay.....	21
Tiểu kết chương 1.....	27
Chương 2:CHỢ PHIÊN BẮC HÀ	23
2.1. Khái quát về Lào Cai và Bắc Hà.....	23
2.1.1. Khái quát về Lào Cai:.....	23
2.1.2. Khái quát về Bắc Hà:.....	29
2.2. Sự hình thành và phát triển của chợ phiên Bắc Hà trong tiến trình lịch sử	31
2.3. Những giá trị của chợ phiên Bắc Hà	34
2.3.1. Giá trị lịch sử.....	
2.3.2. Giá trị kinh tế.....	37
2.3.3. Giá trị văn hóa	40
2.3.4. Các giá trị khác.....	46
2.4. Vai trò của chợ phiên Bắc Hà trong hoạt động du lịch của tỉnh Lào Cai ..	55
Tiểu kết chương 2.....	

Chương 3: ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ CỦA CHỢ PHIÊN BẮC HÀ PHỤC VỤ DU LỊCH LÀO CAI.....	57
3.1. Những thuận lợi và khó khăn của du lịch Lào Cai nói chung.....	57
3.1.1. Những thuận lợi	57
3.1.2. Những khó khăn	62
3.2. Những định hướng phát triển đối với chợ phiên Bắc Hà.....	66
3.2.1. Định hướng về đường lối chính sách ,chiến lược phát triển của du lịch Lào Cai nói chung và chợ Bắc Hà nói riêng	66
3.2.2. Định hướng về không gian, qui hoạch cơ sở hạ tầng của chợ Bắc Hà.....	68
3.2.3. Định hướng về thời gian, qui luật hoạt động của chợ Bắc Hà....	69
3.2.4. Định hướng về giữ gìn bản sắc văn hóa của các dân tộc anh em khi tham dự chợ phiên Bắc Hà.....	71
3.2.5. Những định hướng khác có liên quan.....	75
3.3. Giải pháp đối với các doanh nghiệp kinh doanh du lịch trên địa bàn tỉnh Lào Cai	78
3.3.1. Xây dựng cơ sở hạ tầng.....	78
3.3.2. Đào tạo và phát triển nguồn nhân lực	80
3.3.3. Xây dựng sản phẩm du lịch gắn với chợ Bắc Hà.....	83
3.3.4. Marketing cho du lịch chợ phiên Bắc Hà nói riêng, du lịch Lào Cai nói chung... ..	86
3.3.5. Các giải pháp, định hướng khác	92
Tiểu kết chương 3.....	92
KẾT LUẬN.....	97
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	99
PHỤ LỤC.....	97

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Hơn bất cứ ngành kinh doanh nào, Du lịch là ngành có quan hệ mật thiết với văn hóa. Nếu nói văn hóa là động lực của sự phát triển, thì đối với du lịch văn hóa còn được coi là nền tảng, là điểm tựa cho sự phát triển bền vững. Du lịch văn hóa đang trở thành xu thế chủ đạo trong chiến lược phát triển của du lịch Thế giới. Ở Việt Nam cũng không nằm ngoài yêu cầu tất yếu khách quan đó và ngày càng được quán triệt bằng đường lối, chính sách ở các cấp lãnh đạo từ Trung ương đến ngành du lịch.

Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ VII đã khẳng định: “...Phát triển du lịch tương xứng với tiềm năng du lịch to lớn của đất nước theo hướng du lịch văn hóa, sinh thái, môi trường. Xây dựng các chương trình về các điểm du lịch hấp dẫn về văn hóa, di tích lịch sử và khu danh lam thắng cảnh”⁽¹⁾

Điều 3 - Pháp lệnh Du lịch Việt Nam có ghi: “ Nhà nước thống nhất quản lí hoạt động du lịch, đảm bảo phát triển du lịch theo hướng du lịch văn hóa, du lịch sinh thái, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa, thuần phong mỹ tục của dân tộc Việt Nam”⁽²⁾

Đáp ứng yêu cầu đó, hiện nay văn hóa dân tộc là một trong những nội dung cơ bản trong hoạt động du lịch văn hóa của quốc gia. Ngành du lịch đang trong quá trình phát triển, nên việc tìm hiểu, khai thác vốn văn hóa dân tộc vào hoạt động du lịch là nhu cầu cần thiết, cấp bách, phù hợp với yêu cầu phát triển của ngành và xu thế chung của thời đại. Việt Nam, đất nước với vẻ đẹp thiên nhiên còn nhiều nét hoang sơ, hệ sinh thái động thực vật phong phú, những khu rừng nguyên sinh rộng lớn ẩn chứa bao điều thú vị. Việt Nam, với truyền thống lịch sử yêu nước, những phong tục tập quán, các lễ hội cổ truyền mang đậm bản sắc dân tộc, kiến trúc đặc sắc, các món ăn dân tộc độc đáo có một không hai, lòng mến khách đứcc thông minh cần cù, sáng tạo và đặc biệt là sự thống nhất trong đa dạng

¹ Đảng CSVN: *Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1996, tr95.

² Pháp lệnh du lịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1999, tr 6.

của nền văn hóa Việt Nam trong cộng đồng 54 dân tộc anh em cùng sinh sống sẽ là những tiềm năng quý giá cho sự phát triển du lịch.

Lào Cai là một tỉnh miền núi phía Bắc, là một tỉnh có rất nhiều tiềm năng để phát triển du lịch với thiên nhiên ưu đãi tạo nên nhiều thắng cảnh đẹp như Sa Pa, Bắc Hà, Mường Khương...; cùng với những nét đẹp về văn hóa sâu sắc của các đồng bào dân tộc cư trú tại đây. “Du lịch Lào Cai” đã và đang trở thành thương hiệu mới cho chiến lược du lịch của tỉnh miền núi phía Bắc giàu tiềm năng này.

Theo như Tạp chí Serendib (Sri Lanka)⁽³⁾ ấn bản đầu năm 2009 giới thiệu 10 chợ hấp dẫn ở Đông Nam Á, trong đó có chợ vùng cao Bắc Hà (Lào Cai). 10 chợ nổi tiếng kể trên gồm có: Chợ đêm Banga, chợ phố Gaya và chợ Oang Kelian của Malaysia, chợ Tionbaru (Singapore), chợ Luongphabang (Lào), chợ Bedugun (Indonesia), chợ cuối tuần Chattuchac (Thái Lan), chợ đêm Chiềng Mai (Thái Lan), chợ Di Sản ở Phnom Penh (Campuchia) và chợ vùng cao Bắc Hà (Việt Nam).

Điều đáng lưu ý là chợ phiên vùng cao Bắc Hà được xếp thứ nhất trong 10 chợ nêu trên, được tạp chí Serendib giới thiệu khá chi tiết và nhấn mạnh “mang đậm nét sinh hoạt cộng đồng của người dân tộc vùng cao Tây Bắc Việt Nam, lưu giữ những giá trị bản sắc văn hoá truyền thống độc đáo, thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước”.

Vì thế, nghiên cứu về đẹp của chợ phiên Bắc Hà để tìm hiểu những nét sinh hoạt văn hóa cộng đồng của các dân tộc sinh sống nơi đây để có thể bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa độc đáo hấp dẫn đó để có thể phục vụ cho hoạt động du lịch, thu hút khách du lịch trong nước và quốc tế đến với Bắc Hà

2. Mục đích nghiên cứu của đề tài

Thực hiện đề tài nghiên cứu: “Chợ Bắc Hà trong việc phát triển du lịch tỉnh Lào Cai” nhằm các mục đích chính sau đây:

³ Tạp chí Serendib là tạp chí quốc tế của Sri Lanka.

- Khái quát hình ảnh đặc trưng nhất về chợ phiên miền núi điểm giao lưu sinh hoạt văn hóa của đồng bào các dân tộc thiểu số trong đó có chợ Bắc Hà.

- Bước đầu tìm hiểu và giới thiệu một cách có hệ thống những giá trị văn hóa vật chất và tinh thần tiêu biểu độc đáo nhất của chợ Bắc Hà với tư cách là tài nguyên du lịch độc đáo của Lào Cai để đưa vào hoạt động du lịch.

- Mạnh dạn đưa ra một số định hướng và giải pháp nhằm phát huy khai thác các giá trị văn hóa chợ Bắc Hà vào chiến lược phát triển du lịch và hoạt động du lịch của tỉnh Lào Cai.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

Khóa luận tập trung vào nghiên cứu các giá trị văn hóa vật chất và tinh thần như: phong tục tập quán, món ăn truyền thống dân tộc, trang phục, một số di tích lịch sử văn hóa tại chợ và phụ cận, danh lam thắng cảnh, lễ hội, văn hóa dân gian, sinh hoạt văn hóa, đặc trưng văn hóa các dân tộc xuống chợ Bắc Hà và các định hướng, giải pháp để phát triển những giá trị đó phục vụ cho hoạt động du lịch.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để hoàn thành luận văn này, tác giả đã sử dụng một số phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp nghiên cứu hệ thống
- Phương pháp nghiên cứu thực địa
- Phương pháp thu thập và xử lý thông tin
- Phương pháp đối chiếu, so sánh
- Phương pháp điều tra xã hội học

5. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục và tài liệu tham khảo, khóa luận được trình bày trong 3 chương:

Chương 1: CHỢ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CỦA CON NGƯỜI

Chương 2: CHỢ PHIÊN BẮC HÀ

Chương 3: ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ CỦA CHỢ PHIÊN BẮC HÀ PHỤC VỤ DU LỊCH LÀO CAI

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đoàn Văn Chúc: Xã hội học văn hóa- NXB Văn hóa thông tin,1997.
2. Phan Thị Đém: Chợ các tỉnh miền núi phía Bắc- trung tâm sinh hoạt văn hóa toàn vùng- Nghiên cứu khoa học- Thư viện Đại học Văn hóa Hà Nội.
3. PTS. Trần Nhoãn: Du lịch và kinh doanh du lịch- NXB Văn hóa thông tin, 1995.
4. PTS. Trần Nhoãn: Tổng quan du lịch.
5. Trần Nhuận: Du lịch và kinh doanh Du lịch. NXB Văn hóa,1996.
6. Đảng Cộng Sản Việt Nam: Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VIII. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1996.
7. Pháp lệnh Du lịch. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1993.
8. Từ điển Tiếng Việt- NXB Đà Nẵng, 2000.
9. Báo cáo tổng hợp dự án điều chỉnh qui hoạch phát triển du lịch tỉnh Lào Cai(giai đoạn 2000-2010)- Sở Văn hóa Thể Thao và du lịch Lào Cai.
10. Các bài viết:
 - Trang trí dân gian trên trang phục Mông Hoa- Trần Hữu Sơn- Văn nghệ Lào Cai số 2/ tháng5/ 1993, tr 72-75.
 - Rượu ngô Bắc Hà- Đinh Viết Linh- Văn hóa Lào Cai- số 1/ t1/07, tr37
 - Mèn mèn món ăn thay cơm của dân tộc Mông- Đoàn Hữu Nam- thông tin văn phòng cấp ủy số 18/ t8/2005/, tr21
 - Khởi đầu tuần lễ Văn hóa du lịch Bắc Hà : điểm nhấn là cuộc đua ngựa truyền thống, lễ hội mận và chèo thuyền cổ lớn nhất VN- Đỗ Quang Sơn/ vhlc/so1/t12008 tr 12-13
 - Rực rỡ trang phục phụ nữ Mông - Ngọc Tuấn- Lào Cai cuối tuần- t1/2008, tr8
13. Các trang web điện tử

[http://dulichvietnam@vn.com](mailto:dulichvietnam@vn.com)

<http://google.com.vn>

<http://laocai.gov.vn>

<http://www.vietnamtourism.com.vn>

<http://www.laocaitravel.com.vn>